

Европейско рамково споразумение за защита на професионалното здраве и безопасност в сектора на фризьорските услуги

Увод

- (1) Здравето и безопасността на работното място са от значение за всички лица, извършващи дейност в сектора на фризьорските услуги.
- (2) Социалните партньори Coiffure EU и UNI Europa Hair & Beauty възнамеряват да допринесат за защитата на професионалното здраве и безопасност в сектора на фризьорските услуги, като за тази цел сключиха настоящото споразумение.
- (3) В съответствие с член 155 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) страните по настоящото споразумение призовават съвместно Европейската комисия да представи настоящото рамково споразумение на Съвета за приемане на решение, така че споразумението да стане задължително в държавите — членки на Европейския съюз, с оглед на подобряване по-специално на условията на труд, за да се предостави защита на здравето и безопасността на работниците.
- (4) Страните по споразумението обаче считат, че всички самостоятелно заети лица в сектора са изправени пред рискове за своето здраве и безопасност, сходни с тези, съществуващи за работниците: целта на защитата на здравето и безопасността на работното място и прилагането на превантивните мерки, предвидени в настоящото споразумение, не следва да зависят от трудовоправния статус, а трябва да са в полза на всички лица, които работят в сектора на фризьорските услуги. Поради това страните настояват държавите членки в допълнение към прилагането на решението на Съвета за прилагане на настоящото споразумение да предвидят и подходящи мерки, с които да гарантират, че е обхванат целият сектор на фризьорските услуги, и по-специално, че всички самостоятелно заети лица в този сектор се ползват с една и съща степен на защита, както се предвижда в настоящото споразумение.
- (5) Страните ще създадат работна група в сектора на европейско равнище. Групата ще бъде съставена от по пет представители на всяка от страните и ще заседава един път в годината. Групата ще докладва ежегодно на Комитета за европейски социален диалог относно напредъка по прилагане на споразумението, постигнат на национално равнище. Групата ще извършва периодично преоценка на рисковете с оглед на последните новости в сектора, включително научните постижения и констатациите на съответните органи.
- (6) Страните се задължават да направят настоящото споразумение обществено достояние в държавите членки.

Общи съображения

- (1) като се има предвид, че повече от един милион работници в 400 000 фризьорски салона обслужват 350 милиона потенциални клиенти;
- (2) като се има предвид, че фризьорските услуги представляват важен трудоемък клон от сферата на икономиката, свързана с предоставянето на услуги на лица;
- (3) като се има предвид, че развитието на тези услуги изисква спазване на най-високите стандарти за качество както за клиентите, така и за работниците, и налага социални и екологични отговорности;
- (4) като се има предвид, че качеството на социалните отношения се основава на взаимно доверие, дух на сътрудничество и постоянен социален диалог между работодатели и работници, и че то представлява продуктивен фактор;
- (5) като се има предвид, че професионалните рискове са практически едни и същи, независимо от държавата членка, в която се осъществява дейността;
- (6) като се има предвид, че страните по настоящото споразумение действат с твърдото убеждение, че то ще допринесе за защита на работните места и за гарантиране на икономическото бъдеще на фризьорските дейности и салони в условия на устойчиво развитие и качествен растеж;
- (7) като се има предвид, че страните ще положат всички усилия за прилагането на настоящото споразумение във всички фризьорски салони;
- (8) като се има предвид, че целта на насърчаването на здравето и безопасността на работниците изисква осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд във фризьорските салони;
- (9) като се има предвид, че поради това е необходимо самостоятелно заетите лица и работодателите, които участват лично в работата във фризьорски салон, който е същевременно и работно място на работниците, да спазват разпоредбите на настоящото споразумение, изложени по-долу;
- (10) като се вземе предвид член 155 от Договора за функционирането на Европейския съюз;
- (11) като се вземе предвид Директива 89/391/ЕИО за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето на работниците на работното място¹;

¹ ОВ L 183, 29.6.1989 г., стр. 1.

- (12) като се вземат предвид специалните директиви по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО, и по-специално директиви 89/654/ЕИО², 89/656/ЕИО³, 92/85/ЕИО⁴, 98/24/ЕС⁵, 2004/37/ЕО⁶ и 2009/104/ЕО⁷;

Част 1

Общи разпоредби

Клауза 1 — Цели

Целите на настоящото споразумение между социалните партньори в сектора на фризьорските услуги са:

- (1) Интегриран подход за превенция на рисковете и защита на здравето и безопасността на работното място, по-специално в следните области:
 - използване на материали, продукти и инструменти; защита на кожата и дихателните пътища;
 - превенция на мускулно-скелетни увреждания;
 - условия и организация на труда;
 - закрила на майчинството;
 - психическо здраве и професионално удовлетворение.
- (2) Работа при здравословни условия като предпоставка за предоставяне на ефикасни услуги.
- (3) Установяване на разпоредби, насочени към превенция, отстраняване или намаляване на свързаните с работата рискове в сектора.
- (4) Задържане на квалифицираните работници в сектора.
- (5) Осигуряване и насърчаване на висока степен на защита на здравето и безопасността за всички работници в Европейския съюз.
- (6) Засилване на ролята и значението на социалния диалог в сектора на национално и европейско равнище.

Клауза 2 — Обхват

- (1) В настоящото споразумение са разгледани свързаните със здравето и безопасността аспекти на условията на труд в сектора на фризьорските услуги.

² ОВ L 393, 30.12.1989 г., стр. 1.

³ ОВ L 393, 30.12.1989 г., стр. 18.

⁴ ОВ L 348, 28.11.1992 г., стр. 1.

⁵ ОВ L 131, 5.5.1998 г., стр. 11.

⁶ ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 50.

⁷ ОВ L 260, 3.10.2009 г., стр. 5.

(2) С оглед опазване безопасността и здравето във фризьорски салони, където освен работниците в работата лично участват и самостоятелно заети лица или работодатели, тези самостоятелно заети лица или работодатели следва да спазват *mutatis mutandis* следните разпоредби на настоящото споразумение, които се отнасят до работниците:

- Част 1, клауза 5, параграф 3, клауза 6, параграф 3 и клауза 7, параграф 5
- Част 2, клауза 1, клауза 2, параграфи 1 и 2

(3) С оглед опазване безопасността и здравето във фризьорски салони, където освен работниците в работата лично участват и самостоятелно заети лица, тези самостоятелно заети лица следва да спазват *mutatis mutandis* следните разпоредби на настоящото споразумение, които се отнасят до работодателите:

- Част 1, клауза 5, параграфи 4—6, клауза 6, параграфи 5—9 и клауза 7, параграфи 1 и 7
- Част 2, клауза 2, параграфи 4—6

Клауза 3 — Определения

- (1) Работодатели са лицата, които имат трудово правоотношение с работниците и отговарят за предприятие.
- (2) Работници са лицата, наети от работодатели в сектора на фризьорските услуги, включително стажантите и чираците.
- (3) Самостоятелно заети лица са всички лица, освен работодателите и работниците, които извършват професионално фризьорска дейност.
- (4) Страните, които са подписали настоящото споразумение, са европейските федерации, представляващи работодателите и работниците.
- (5) „Национални практики“ са основните насоки или стандартите, издадени от компетентните органи или от сектора на фризьорските услуги, които не са закони, нито наредби.

Клауза 4 — Принципи

- (1) Страните ще си сътрудничат за намаляване на рисковете за здравето и безопасността в сектора на фризьорските услуги на местно, национално и европейско равнище, *inter alia*, чрез разпространяване на настоящото споразумение.
- (2) Страните отчитат, че е необходима обща стратегия за превенция във всички държави членки, която да се изпълнява с приоритет и с оглед на най-новите научни открития.

- (3) Страните вземат под внимание, че общите принципи за оценка на риска и неговата превенция са изложени в Рамкова директива 89/391/ЕИО и свързаните с нея специални директиви. Те вземат предвид разпоредбите, изложени в Директива 76/68/ЕИО за козметичните продукти със съответните изменения, включително задълженията на производителите, вносителите и дистрибуторите съгласно тази директива⁸.

Клауза 5 — Използване на материали, продукти и инструменти; защита на кожата и дихателните пътища

- (1) В съответствие с член 6, параграф 3, и член 9 от Рамкова директива 89/391/ЕИО работодателят извършва оценка на риска и предприема мерки въз основа на заключенията от тази оценка, като създава възможност за отстраняване или намаляване до минимум на рисковете. Прилага се йерархията на общите принципи на превенция в съответствие с член 6 от Директива 89/391/ЕИО.

При извършването на тази оценка на риска и предприемането на съответните мерки за превенция и защита работодателят взема предвид възможните и специфичните рискове в резултат на присъствието на едно и също работно място на работници в различни договорни правоотношения. Тези рискове включват рисковете в резултат на съвместното използване на едни и същи материали, продукти и инструменти и рисковете, свързани с организацията на труда в салона. Самостоятелно заетите лица, извършващи трудова дейност във фризьорски салон, който е работното място на работник, следва да спазват мерките за превенция и защита за справяне с тези рискове.

- (2) Страните се споразумяха относно специфичните защитни мерки, изложени в част 2 от настоящото споразумение.
- (3) За да се избегне чест контакт през продължителни периоди от време с вода и дразнещи кожата вещества, които могат да причинят дразнения и алергични реакции, работодателят предприема индивидуални защитни мерки и организира балансирано съотношение между работните операции при влага и на сухо. Работниците следва да спазват тези инструкции за безопасност в съответствие със задълженията на работниците, изложени в член 13 от Рамкова директива 89/391/ЕИО.
- (4) Работодаателят следва да използва само материали, продукти и инструменти, които са разрешени на европейския пазар и не се считат за вредни за професионално използване в съответствие с последните новости в областта.
- (5) Освен това работодателят следва да се стреми да използва материали, продукти и инструменти, които са по-сигурни за здравето и безопасността на работниците.

⁸ ОВ L 262, 27.9.1976 г., стр. 169. Директива 76/768/ЕИО за козметичните продукти ще бъде заменена с Регламент (ЕО) № 1223/2009, който ще влезе в сила на 11 юли 2013 г. (ОВ L 342, 22.12.2009 г., стр. 59).

Ако използването на по-безопасни алтернативи е невъзможно, работодателят следва да използва материали, продукти и инструменти по начин, който води до по-малка експозиция (двукамерни апликатори, пасти, гранулати и пр.).

(6) По-специално принципът на замяна, изложен в параграф 5, следва да се прилага към следните материали, продукти и инструменти:

- препарати за трайно къдрене, съдържащи естери на тиогликолна киселина (киселинни препарати за трайно къдрене);
- козметични продукти за коса (напр. изрусяващи средства, бои), които отделят прах във въздуха;
- талкирани ръкавици от естествен каучуков латекс;
- инструменти (напр. машинки за подстригване и ножици), от които може да се отложи никел върху кожата, ако са в продължителен контакт с нея.

Клауза 6 — Превенция на мускулно-скелетните увреждания

- (1) Страните отчитат, че мускулно-скелетните увреждания (МСУ) засягат главно мускулите, сухожилията и нервите в китката, пръстите, лактите, раменете и гърба. Те причиняват болка и ограничена подвижност, които могат да доведат до неблагоприятни последици в професионалния и личния живот.
- (2) Страните отчитат, че МСУ се причиняват от различни фактори, като повтарящи се движения на ръката, психическо натоварване, недостатъчни периоди на почивка, неподходящи инструменти или неправилно използване на оборудването, напрежение при работата и пр.
- (3) Работодателят следва да организира ротация на задачите, когато това е възможно, с оглед да се избегнат повтарящи се движения или напрегната работа през продължителен период от време, и да даде съответни указания на работниците в този смисъл. Работниците следва да спазват тези инструкции за безопасност в съответствие със задълженията на работниците, изложени в член 13 от Рамкова директива 89/391/ЕИО.
- (4) Работодателят следва да спазва разпоредбите относно работното време, установени в законодателството на Европейския съюз и в националното законодателство, както и в колективните или индивидуалните трудови договори, за да се осигури превенция на рисковете за здравето и безопасността.
- (5) При закупуване на ново оборудване и инструменти работодателят следва да вземе предвид най-новите добри практики в областта на ергономиката.
- (6) От влизането в сила на настоящото споразумение, при ново обзавеждане или оборудване на помещенията работодателите, като се съобразяват с най-новите добри практики в областта на ергономиката, следва да закупуват въртящи се столове с регулируема височина и табуретки с ролки с регулируема височина (за опора в изправено положение), които осигуряват правилната работна височина на ръцете, раменете и гърба.

- (7) От влизането в сила на настоящото споразумение, при ново обзавеждане или оборудване на помещенията работодателят следва да направи избор, основаващ се на работните процеси и добрите практики в областта на ергономиката, във връзка с проектирането, функционирането и разположението на инсталациите, което да даде възможност за работа в положение, което е възможно най-ергономично, като се държи сметка и за удобството на клиента.
- (8) По-специално ръчните сешоари и ножиците трябва да отговарят на ергономичните изисквания. Ръчните сешоари за коса трябва да бъдат също така възможно най-леки, тихи и с минимални вибрации, без това да пречи на техническата им ефективност.
- (9) Работодаателят следва да гарантира, че организацията на салона дава възможност за лесен достъп от работното място до използваните инструменти и продукти (с изключение на продуктите, приготвяни на специално предвидени места за смесване). Предпочитание следва да бъде дадено на колички, които по принцип да бъдат снабдени с предпазни продукти, по-специално защитни ръкавици, които запазват кожата здрава.
- (10) Страните препоръчват работниците да бъдат прегледани от лекар по свой избор или от специалист по трудова медицина веднага щом почувстват първи признаци на МСУ, като повтаряща се болка, вкочаненост или изтръпване. Това не освобождава работодателите от установените в националното законодателство задължения относно превенцията.

Клауза 7 — Условия и организация на труда

Работодаателят следва да спазва разпоредбите на Директива 89/654/ЕИО и Директива 98/24/ЕО. Освен това:

- (1) Работодаателят следва да осигури достатъчно място за работниците на работните им места, за да могат да изпълняват задълженията си, без да си пречат взаимно, дори когато има много клиенти.
- (2) Работодаателят следва да гарантира спазването на съответните международни, европейски и национални стандарти по отношение на инсталациите за електричество, газ и вода, както и да осигури равномерно осветление без отблясъци в работните помещения. Осветеността на работните места следва да е съобразена с националните стандарти, но страните по споразумението препоръчват осветеност от минимум 400 лукса.
- (3) При ново обзавеждане или оборудване на помещенията работодателят следва да снабди салона с подови покрития, които възпрепятстват подхлъзването, така че хората да могат да се придвижват безопасно.

- (4) Работодателят следва да осигури подходяща вентилация на фризьорските помещения. По принцип е достатъчен приток на чист въздух от 100 m³/h за едно лице, което извършва дейност на работното място. Вентилацията може да се осъществи с вентилатори, чрез естествена вентилация с прозорци на срещуположни стени или с техническа вентилационна система.
- (5) Смесването или преносът на химикали, от които могат да се отделят опасни газове, дим или прахови частици, следва да се извършват на специални работни места, които имат подходяща допълнителна вентилационна система, осигурена и поддържана от работодателя. Такива работни места не са необходими, само ако използваните процедури на смесване и пренасяне гарантират, че е невъзможно отделянето на опасни газове, дим или прахови частици (напр. при херметични системи).
- (6) Работодателят следва да осигури съоръжения за хигиена и грижи за ръцете на работниците и да предостави на тяхно разположение достатъчно оборудване и продукти за тази цел.
- (7) Работодателят следва да гарантира, че козметичните продукти се съхраняват при подходящи условия (охлаждане до стайна температура), че стъклениците се съхраняват запечатани в оригиналната си опаковка и че пожароопасните продукти се съхраняват далеч от запалителни материали и на недостъпни за децата места. Празните или частично използваните контейнери за продукти следва да се отстраняват по безопасен и екологосъобразен начин.
- (8) Работодателите и работниците следва да спазват законодателството на Европейския съюз и националното законодателство, както и колективните трудови договори, когато има такива, по отношение на работното време, почивките в работно време и почивните дни.

Клауза 8 — Закрила на майчинството

- (1) Наемането на работа на бременни жени следва да бъде съобразено със законодателството на Европейския съюз и по-специално с Директива 92/85/ЕИО, с националното законодателство и с колективните трудови договори. Работодателят следва да има предвид специалните изисквания на бременните жени и майките кърмачки при подготовката и организирането на трудовата дейност.
- (2) Като спазват съществуващото специфично национално законодателство, работодателят и работничката преценяват дали условията на труд не са неподходящи за изпълнение на определена задача от бременна жена. При съмнения относно евентуална забрана на определен вид работа трябва да се поиска мнението на лекар.

- (3) Лекарят решава кои задачи може да бъдат вредни. Работодателят следва да се съобрази с решението на лекаря. При основателни съмнения работодателят може да поиска от бременната жена да се консултира с друг лекар.
- (4) Ако лекарят забрани определени задачи да бъдат извършвани от бременната жена, работодателят следва да вземе необходимите мерки във връзка с организацията на труда и да възложи задачите на други работници.

Клауза 9 — Психическо здраве и професионално удовлетворение

- (1) Страните отчитат, че ефективният социален диалог на работното място допринася съществено за създаване на работна среда, която е благоприятна за високи равнища на психическо здраве и професионално удовлетворение. Те признават, че активният диалог относно дейностите на предприятието укрепва взаимното доверие, творческия дух и производствените резултати на дружеството и неговите работници.
- (2) За да допринесе за здравословна и балансирана в психическо отношение среда, работодателят следва да осигури грижлива подготовка на работата, правилно планиране на работното време и организация на труда, насочена към оптимизиране на управлението на ресурсите и избягване на емоционални срывове.
- (3) Страните потвърждават поетото от тях задължение да прилагат изцяло Европейското рамково споразумение между социалните партньори относно свързания с работата стрес от 8 октомври 2004 г. в съответствие с процедурите и практиките, специфични за работодателите, работниците и държавите членки.
- (4) С цел да предотврати, отстрани или намали проблемите с психическото здраве и професионалното удовлетворение работодателят предприема мерки във възможно най-кратък срок, по-специално тези, които са препоръчани в член 6 от Европейското рамково споразумение между социалните партньори относно свързания с работата стрес. Те включват по-специално мерки относно управлението и комуникацията, като изясняване на целите на предприятието и ролята на отделните работници, осигуряване на адекватна подкрепа за отделния човек и за екипите, уточняване на отговорностите и правомощията за вземане на решения.

Част 2

Специфични защитни мерки на работното място

В допълнение на Рамкова директива 89/391/ЕИО и по-специално на задължението за предприемане на колективни защитни мерки (член 6, параграф 2, буква з)), както и на специфичните директиви 89/654/ЕИО, 2009/104/ЕО, 89/656/ЕИО и 98/24/ЕО, са договорени следните специфични защитни мерки:

Клауза 1 — Индивидуални защитни мерки

- (1) Работниците следва да носят подходящо облекло за своите дейности или работно облекло и по-специално обувки с подметки, които не се плъзгат.
- (2) Работниците не бива да носят бижута на китките или ръцете си по време на работа, тъй като кожата под тях е особено чувствителна към заболяване вследствие на влага или химикали.
- (3) Работниците не бива да оставят водни разтвори, съдържащи дразнещи вещества или препарати, да изсъхват върху кожата, а да ги измиват от нея.
- (4) За предотвратяване на неволен контакт с фризьорски химикали, работниците не бива да сушат ръцете си с кърпите на клиентите.
- (5) Работниците следва да носят подходящи защитни ръкавици, предоставени от работодателя, когато:
 - нанасят бои, оцветители и изрусяващи средства, включително при проверка на резултатите, емулгиране и изплакване;
 - извършват трайно къдрене, включително пробно къдрене и фиксиране;
 - подготвят, смесват или пренасят химикали;
 - мият коси;
 - мият или дезинфектират съоръжения, инструменти или помещения.Ръкавици за еднократна употреба следва да се използват по-специално при операции, при които се използват фризьорски химикали, включително при изплакване на бои.
- (6) За осигуряване на висока степен на защита на кожата и хигиена на ръцете, работниците следва да мажат ръцете си с препарати за защита на кожата, преди да започнат работа, преди почивките през работно време и в края на работния ден. Освен това, когато е уместно, работниците следва да почистват ръцете си с неутрално почистващо средство, да ги изсушават и намазват с крем.

Клауза 2 — Колективни защитни мерки

- (1) По хигиенни съображения работниците не бива да се хранят или да пушат в работните помещения.

- (2) Работниците следва да използват смесителни уреди, дозиращи устройства и подходящи съдове за разтваряне на концентрати.
- (3) Работодателят следва да снабди съоръженията за миене и грижа за ръцете на работниците с подходящи препарати за почистване, защита и грижа, както и с тоалетни кърпи за еднократна употреба.
- (4) Работодателят следва да осигури защитни ръкавици, които са достатъчно устойчиви на фризьорските химикали и достатъчно здрави, за да не се повреждат при нормална работа. Те трябва да бъдат несенсибилизиращи и да са с такъв размер и такава форма, че да се по мярка на ръцете на използващите ги. Маншетите на ръкавиците за миене трябва да достигат значително над нивото на китката, така че в ръкавиците да не могат да проникват течности.
- (5) Работодателят следва да осигури системното почистване и дезинфектиране на инструментите (гребени, ножици, щипки за коса, бръснари и машинки за подстригване).
- (6) Работодателят следва да гарантира, че помещенията, включително тоалетните, се поддържат чисти и подовите се поддържат редовно, за да се избегнат подхлъзвания, спъвания и падания.

Част 3 **Изпълнение**

Настоящото споразумение не засяга съществуващите или бъдещите национални и европейски законодателни разпоредби и практики, които са по-благоприятни за защитата на работниците в сектора на фризьорските услуги.

Съставено в Брюксел на 26 април 2012 г.

За Coiffure EU

За UNI Europa Hair & Beauty

Horst Hofmann
Председател

Poul Monggaard
Председател